

УДК 347.121.2:347.5:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.1.64>

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОЧИНІВ ЗА УЧАСТЮ МАЛОЛІТНІХ ТА НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Мирза С.С.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри загальноправових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-4155-7513
e-mail: 17svetlana@ukr.net*

Пальшков К.Є.,

*кандидат політичних наук, доцент,
професор кафедри загальноправових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0003-4383-004X
e-mail: kostyantynpalshkov@gmail.com*

Шевчук В.В.

*старший викладач кафедри загальноправових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-3929-4769
e-mail: wshevchuk@ukr.net*

Мирза С.С., Пальшков К.Є., Шевчук В.В. Цивільно-правове регулювання електронних правочинів за участю малолітніх та неповнолітніх осіб.

У статті здійснено комплексний цивільно-правовий аналіз електронних правочинів за участю малолітніх та неповнолітніх осіб в умовах цифровізації приватноправових відносин. Обґрунтовано, що стрімкий розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій, поширення електронної комерції та активна залученість дітей і підлітків до цифрового середовища істотно трансформують традиційні уявлення про форму правочину, механізми волевиявлення та реалізацію цивільної дієздатності. Проаналізовано нормативні засади електронних правочинів, закріплені у цивільному законодавстві України, а також доктринальні підходи до визначення правової природи електронної форми правочину.

Особливу увагу приділено проблемам визначення обсягу цивільної дієздатності малолітніх і неповнолітніх осіб при укладенні електронних правочинів, зокрема у контексті віднесення таких правочинів до категорії дрібних побутових, застосування презумпції мовчазного схвалення та відсутності ефективних механізмів перевірки віку й правового статусу сторін у цифровому середовищі. *Наголошено, що передбачена цивільним законодавством презумпція схвалення правочину у разі відсутності заперечень з боку законних представників протягом одного місяця після його вчинення, хоча й спрямована на забезпечення стабільності цивільного обороту, в умовах електронної комерції, однак не завжди гарантує належний рівень захисту прав та інтересів малолітніх та неповнолітніх осіб.* Виявлено основні прогалини та колізії чинного законодавства, що зумовлюють підвищені ризики порушення прав як малолітніх та неповнолітніх осіб, так і інших учасників електронного цивільного обороту.

Проведено порівняльний аналіз підходів щодо правового регулювання електронних правочинів за участю малолітніх та неповнолітніх осіб в Україні з практиками Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки, в яких зроблено акцент на превентивних механізмах захисту дітей у цифровому просторі. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства України шляхом запровадження спеціальних правових інструментів перевірки цивільної дієздатності та обмеження предмета електронних правочинів залежно від віку особи.

Ключові слова: електронний правочин, електронна комерція, цивільна дієздатність, малолітні особи, неповнолітні особи, цифровізація, цивільне право, діджиталізація, Інтернет-мережа.

Myrza S.S., Palshkov K.E., Shevchuk V.V. Civil law regulation of electronic transactions involving minors and underage persons.

The article provides a comprehensive civil law analysis of electronic transactions involving minors and underage persons in the context of the digitalization of private law relations. It is argued that the rapid development of information and telecommunications technologies, the spread of e-commerce, and the active involvement of children and adolescents in the digital environment are significantly transforming traditional ideas about the form of transactions, mechanisms of expression of will, and the realization of civil capacity. The normative foundations of electronic transactions enshrined in the civil legislation of Ukraine, as well as doctrinal approaches to determining the legal nature of the electronic form of a transaction, are analyzed.

Particular attention is paid to the problems of determining the scope of civil capacity of minors and juveniles when concluding electronic transactions, in particular in the context of classifying such transactions as minor everyday transactions, applying the presumption of tacit approval, and the absence of effective mechanisms for verifying the age and legal status of parties in the digital environment. It is emphasized that the presumption of approval of a transaction in the absence of objections from legal representatives within one month after its conclusion, as provided for by civil law, although aimed at ensuring the stability of civil transactions in the context of e-commerce, does not always guarantee an adequate level of protection of the rights and interests of minors and underage persons. The main gaps and conflicts in the current legislation have been identified, which lead to increased risks of violation of the rights of both minors and other participants in electronic civil transactions.

A comparative analysis of approaches to the legal regulation of electronic transactions involving minors in Ukraine was conducted with reference to practices in the European Union and the United States of America, which emphasize preventive mechanisms for protecting children in the digital space. Proposals were formulated to improve Ukrainian civil legislation by introducing special legal instruments for verifying civil capacity and restricting the subject matter of electronic transactions depending on the age of the person.

Key words: electronic transaction, e-commerce, civil capacity, minors, digitalization, civil law, digitization, Internet network.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційних технологій та процесів цифровізації суттєво трансформують сучасні суспільні відносини, охоплюючи практично всі сфери життєдіяльності людини, у тому числі й правову. У сучасних умовах важко уявити функціонування економіки, державного управління та приватноправових відносин без використання електронних сервісів, цифрових платформ і дистанційних форм взаємодії. Україна, слідуючи глобальним тенденціям, активно впроваджує цифрові інновації, що знаходять відображення, зокрема, у реалізації концепції «держава у смартфоні», яка стала одним із ключових напрямів модернізації публічного та приватного секторів.

Ми погоджуємося з тими авторами, які вважають, що під впливом масового поширення та розвитку Інтернет-мережі та Інтернет-технологій, а також діджиталізації як суспільства, так і держави в Україні, в останні роки ми можемо спостерігати стрімкий розвиток електронної комерції [1, с. 165]. Процеси діджиталізації безпосередньо вплинули й на цивільно-правову сферу, спричинили появу нових форм реалізації цивільних прав та обов'язків. Одним із найбільш показових проявів цієї трансформації є поширення електронних правочинів, які укладаються з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем і спрямовані на спрощення, прискорення та оптимізацію цивільного обороту. Електронні правочини дедалі частіше використовуються у сфері торгівлі, надання послуг, фінансових операцій, що зумовлює необхідність їх належного правового регулювання.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває у контексті участі у таких правочинах малолітніх та неповнолітніх осіб. Активне залучення дітей та підлітків до цифрового середовища, їх широка присутність на електронних платформах, у соціальних мережах та онлайн-сервісах фактично створюють умови для самостійного вчинення ними електронних правочинів. Як слушно зауважує Н.О. Тишук, унаслідок інтенсивного розвитку інформаційних технологій, що вико-

ристовуються у процесі вчинення правочинів, зростання рівня цифрової обізнаності підлітків, а також масового переходу до онлайн-споживання товарів і послуг, поширення безготівкових форм розрахунків і функціонування численних цифрових сервісів, виникає питання про розширення фактичних можливостей неповнолітніх вчиняти правочини та вчинення їх в межах правових норм [2, с. 98].

Водночас, чинне цивільне законодавство України не повною мірою враховує специфіку електронної форми правочинів за участю неповнолітніх, що породжує низку колізій, правову невизначеність щодо обсягу їх цивільної дієздатності, дійсності таких правочинів, а також механізмів захисту прав та законних інтересів усіх учасників відповідних правовідносин.

У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба в комплексному науковому аналізі цивільно-правового регулювання електронних правочинів за участю малолітніх та неповнолітніх осіб, з урахуванням сучасних цифрових реалій, тенденцій розвитку цивільного законодавства та практики його застосування. Дослідження цієї проблематики має важливе теоретичне і практичне значення, оскільки сприятиме формуванню цілісного підходу до правового забезпечення електронних правочинів та удосконаленню механізмів захисту прав неповнолітніх у цифровому середовищі.

Мета дослідження полягає у комплексному правовому аналізі електронних правочинів за участю неповнолітніх осіб з урахуванням особливостей цифровізації приватноправових відносин, визначенні проблем цивільно-правового регулювання таких правочинів та формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення цивільного законодавства України у цій сфері.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачається вирішення таких завдань:

- проаналізувати доктринальні підходи до розуміння електронного правочину та його місця в системі цивільного права;
- з'ясувати особливості правосуб'єктності та обсягу цивільної дієздатності неповнолітніх осіб у контексті вчинення електронних правочинів;
- дослідити чинне цивільне законодавство України щодо форми, змісту та умов дійсності електронних правочинів за участю неповнолітніх;
- виявити основні правові колізії та прогалини у регулюванні електронних правочинів за участю неповнолітніх осіб;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення цивільно-правових механізмів захисту прав та законних інтересів неповнолітніх у цифровому середовищі.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика електронних правочинів уже тривалий час перебуває у полі зору науковців-цивілістів, зокрема у контексті розвитку електронної комерції, цифрових договорів, електронного підпису та правових наслідків використання інформаційно-телекомунікаційних технологій у цивільному обороті. У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників ґрунтовно проаналізовано загальні питання правової природи електронних правочинів, їх форми, моменту укладення та доказового значення електронних документів, зокрема, С.Б. Булеца, Ю.П. Бурило, І.В. Давидової, Б.В. Деревянко, О.О. Єрмак, О.І. Зозуляк, А.Ю. Іщук, Л.Р. Катинської, В.А. Кройтора, А.А. Кудь, М.П. Кучерявенко, В.В. Луця, Л.А. Майданика, В.І. Мелікової, К.Г. Некіт, Р.О. Панасенко, А.В. Свириденко, В.В. Скрильник, С.О. Сліпченко, І.В. Спасибо-Фатевої, Н.О. Тищук, Є.О. Харитоновна, О.І. Харитонової, В.Є. Хаустова, С.В. Ясечко та інших.

Також проблематиці цивільно-правового регулювання відносин із цифровими активами, серед іншого, присвячені дисертаційні роботи С.С. Аліної «Спадкування ІТ-об'єктів за сучасним цивільним законодавством» (2020 р.), Г.М. Стахири «Цивільно-правове регулювання обороту цифрового контенту» (2020 р.), І.Ю. Гулейкова «Цифрові активи в цивільному обороті України» (2025 р.) та інші.

Водночас, участь малолітніх та неповнолітніх осіб при укладенні електронних правочинів здебільшого розглянуто фрагментарно – через призму загальних положень про цивільну дієздатність, захист прав дітей та відповідальність законних представників. Переважна більшість наукових досліджень не враховує специфіку цифрового середовища, у якому неповнолітні особи фактично набувають можливості самостійно вчиняти правочини без безпосереднього контролю з боку батьків, опікунів або піклувальників.

Отже, у сучасній цивілістичній доктрині відсутній комплексний підхід до дослідження електронних правочинів за участю малолітніх та неповнолітніх осіб як окремого виду цивільно-правових відносин, що зумовлює необхідність у подальших наукових здобутках у цьому напрямі з урахуванням динаміки цифровізації та змін у правозастосовній практиці.

Виклад основного матеріалу. Електронний правочин є порівняно новим інститутом цивільного права України, запровадження якого зумовлене стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та цифровізацією суспільних відносин. Нормативне закріплення цього інституту відбулося з прийняттям Закону України «Про електронну комерцію» від 3 вересня 2015 року [3], який створив правові засади для укладення, виконання та припинення правочинів у електронній формі. Відповідно до пункту 7 статті 3 зазначеного Закону, електронний правочин визначається як дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснена з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем [3].

З аналізу наведеного визначення вбачається, що законодавець, не змінюючи класичної цивільно-правової конструкції правочину, доповнив її спеціальною кваліфікуючою ознакою – використанням інформаційно-телекомунікаційних систем як способу вчинення відповідних юридично значущих дій. Таким чином, електронний правочин не є окремим видом правочину за своєю правовою природою, а виступає різновидом правочинів за формою їх вчинення, що, однак, зумовлює низку особливостей правового регулювання, зокрема у сфері доказування, ідентифікації сторін та перевірки їх правосуб'єктності.

Для належного розуміння механізму вчинення електронних правочинів важливим є звернення до положень статті 1 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», згідно з яким електронна комунікаційна система – це сукупність технічних і програмних засобів, призначених для обміну інформацією шляхом передавання, випромінювання або приймання її у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб [4]. Слід відзначити, що саме через такі системи здійснюється електронна ідентифікація сторін, передача волевиявлення та фіксація змісту правочину, що надає електронній формі правочину юридичної значущості.

До вказаного слід додати, що у сучасній цивілістичній науці сформувалися різні доктринальні підходи до визначення поняття електронного правочину, які ґрунтуються на розумінні його як самостійної форми волевиявлення, опосередкованої цифровими технологіями, або як різновиду традиційного цивільного правочину, що відрізняється лише способом фіксації та передання волі сторін. На окрему увагу заслуговує позиція Л.Р. Катинської, яка вважає, що внесення Законом України «Про електронну комерцію» змін до статті 205 Цивільного кодексу України, внаслідок яких електронна форма правочину була віднесена до різновидів письмової форми, не узгоджується з дворівневою моделлю, що застосовується в нормативно-правових актах Європейського Союзу, за якою лише кваліфіковане електронне волевиявлення, засвідчене електронним підписом із чинним кваліфікованим сертифікатом ключа, визнається еквівалентним письмовій формі правочину. Авторка підкреслює, що широкий підхід до розуміння письмової форми в абз. 2 ч. 1 ст. 207 Цивільного кодексу України не відповідає як подальшим нормам Цивільного кодексу України, так і праву Європейського Союзу [5, с. 43-44]

У свою чергу, І.В. Давидова звертає увагу на те, що сучасне суспільство перебуває на етапі становлення інформаційного, цифрового суспільства нової якості, що безпосередньо відображається і на сфері укладання правочинів. Електронні правочини, на думку дослідниці, мають «перехідний» характер і використовуються в процесі адаптації суспільства до більш технологічно розвинених форм правового регулювання. Як приклад зазначених «перехідних» правочинів І.В. Давидова наводить правочини, що вчиняються з використанням технології розподіленого реєстру та відомі під назвою смарт-контракти (smart contracts) [6, с. 119–120].

В.І. Мелікова обґрунтовано вказує, що електронна форма договору є різновидом письмової форми, водночас наявність специфічних технічних характеристик зумовлює особливості його укладення [7, с. 33].

Отже, аналіз доктринальних підходів свідчить про відсутність єдиного усталеного розуміння електронного правочину в сучасній цивілістичній науці. Науковці по-різному визначають його правову природу, акцентуючи увагу або на самостійності електронної форми волевиявлення, або на її похідному характері як різновиду письмової форми правочину з урахуванням технічних особливостей цифрового середовища. Така наукова багатоваріантність зумовлює необхідність подальшого теоретичного осмислення електронних правочинів, зокрема з урахуванням європейських підходів до форм волевиявлення та сучасних технологічних трансформацій цивільно-правових відносин.

При вирішенні питання дійсності електронних правочинів необхідно керуватися загальними вимогами, встановленими цивільним законодавством України, зокрема положеннями Цивільного

кодексу України. До таких вимог належать: здатність суб'єктів бути учасниками цивільно-правових відносин; відповідність правочину внутрішній волі сторін та їх зовнішньому волевиявленню; відповідність змісту правочину вимогам чинного законодавства та моральним засадам суспільства; дотримання встановленої законом форми правочину. Усі зазначені умови в однаковій мірі поширюються як на традиційні, так і на електронні правочини, проте у цифровому середовищі їх практична реалізація суттєво ускладнюється.

Особливої уваги в цьому контексті потребує питання суб'єктного складу електронних правочинів, зокрема участі в них неповнолітніх осіб. Відповідно до чинного цивільного законодавства, учасниками цивільно-правових відносин можуть бути фізичні та юридичні особи, а також держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права [8]. При цьому обсяг цивільної дієздатності фізичної особи є визначальним чинником для можливості самостійного вчинення правочинів, у тому числі в електронній формі.

Цивільний кодекс України чітко розмежовує обсяг цивільної дієздатності залежно від віку особи. Так, малолітні особи мають право самостійно вчиняти лише дрібні побутові правочини, які спрямовані на задоволення їхніх повсякденних потреб, відповідають рівню фізичного та духовного розвитку та стосуються речей невеликої вартості. Ми погоджуємося з думкою тих авторів, які вважають, що перелік побутових потреб також напряму залежить від розвитку суспільства, а отже, з часом розширюється. Зокрема, до задоволення повсякденних побутових потреб у сучасних умовах можна віднести оплату послуг інтернет-провайдерів та мобільних операторів, а також придбання й оплату товарів і послуг через інтернет-магазини та інші електронні платформи. Зазначені правочини нерідко вчиняються малолітніми особами безпосередньо як сторонами цивільних правовідносин. Поряд із цим можна виокремити окрему категорію правочинів, які укладаються не самими малолітніми, але в їх інтересах, коли малолітня особа виступає вигодонабувачем за відповідним правочином [9, с. 61].

Зауважимо, що чинне законодавство не містить спеціальних положень щодо критеріїв віднесення електронних правочинів до категорії дрібних побутових, що породжує правову невизначеність та створює передумови для виникнення спорів.

У практичній площині це має прояв у ситуаціях, коли неповнолітні особи самостійно здійснюють покупки в інтернет-магазинах, оплачуючи товари або послуги з використанням платіжних карток, які належать батькам чи іншим законним представникам без їхньої згоди. У таких випадках постає питання не лише про обсяг цивільної дієздатності особи, яка вчинила електронний правочин, а й про належність та допустимість волевиявлення як такого. Відповідно до загальних положень цивільного законодавства, правочин, вчинений малолітньою особою за межами її цивільної дієздатності, може бути схвалений її батьками (усиновлювачами) або одним з них, з ким вона проживає [8]. Такі правочини вчиняють самі малолітні, неповнолітні, а батьки (усиновлювачі) або опікуни, піклувальники лише дають згоду на його вчинення. За відсутності заперечень протягом одного місяця такий правочин вважається схваленим, що, однак, не усуває ризиків для інших суб'єктів, які приймають участь в електронній комерції.

З метою мінімізації таких ризиків окремі суб'єкти електронної комерції застосовують формальні механізми підтвердження цивільної дієздатності користувачів, зокрема шляхом встановлення відповідних позначок або кнопок із текстом про досягнення повноліття. Проте, на наше глибоке переконання, подібні заходи не забезпечують реальної перевірки віку та правового статусу особи і фактично не виконують превентивної функції, а лише спрямовані на формальне зняття відповідальності з продавця.

Законодавець при цьому закріплює правову презумпцію мовчазного схвалення: у разі якщо протягом одного місяця з моменту вчинення такого правочину законні представники не заявили заперечень іншій стороні, правочин вважається схваленим. Зазначений механізм спрямований на забезпечення стабільності цивільного обороту та захист інтересів добросовісного контрагента, водночас він набуває особливої значущості у сфері електронних правочинів, де ідентифікація віку та обсягу цивільної дієздатності сторони є ускладненою.

У контексті електронної комерції застосування презумпції мовчазного схвалення породжує додаткові ризики, оскільки електронні правочини укладаються дистанційно, часто автоматизовано та без реальної можливості перевірки участі законних представників. На відміну від українського підходу, у праві Європейського Союзу (далі – ЄС) акцент зроблено не на подальшому схваленні правочину, а на превентивних механізмах захисту малолітніх, неповнолітніх у цифровому серед-

овищі. Зокрема, у межах регулювання електронної комерції та захисту персональних даних (зокрема, відповідно до положень GDPR) держави-члени ЄС запроваджують обов'язкові процедури підтвердження віку та отримання згоди законних представників до моменту вчинення правочину або надання цифрової послуги.

Таким чином, якщо українська модель ґрунтується на постфактум-легітимації волевиявлення малолітньої або неповнолітньої особи через інститут мовчазного схвалення, то європейський підхід орієнтований переважно на попередження укладення правочинів особами без належного обсягу цивільної дієздатності. У сфері електронних правочинів така відмінність набуває принципового значення, оскільки відсутність ефективних превентивних механізмів у національному законодавстві України об'єктивно підвищує рівень правової невизначеності як для самих малолітніх та неповнолітніх, так і для інших учасників цивільних правовідносин у сфері електронної комерції.

Також заслуговує на увагу іноземний досвід правового регулювання участі малолітніх та неповнолітніх осіб при укладенні електронних правочинів. Так, у Сполучених Штатах Америки діє Закон «Про захист конфіденційності дітей в Інтернеті», який захищає конфіденційність дітей в Інтернеті і стосується веб-сайтів і онлайн-сервісів, орієнтованих на дітей віком до тринадцяти років [10]. Відповідно до цього Закону перед збором особистої інформації потрібна підтверджена згода батьків. Він наділяє батьків правами доступу та видалення, захищаючи дані дітей у цифровому середовищі.

До вказаного слід також додати, що Закон «Про захист конфіденційності дітей в Інтернеті» покладає на операторів електронних ресурсів обов'язок здійснювати спеціальні заходи з перевірки віку користувачів та отримання підтвердження згоди законних представників дитини. Зокрема, перед укладенням правочину оператор зобов'язаний забезпечити перевірку спеціального коду або іншого засобу ідентифікації, що підтверджує достатній обсяг цивільної дієздатності особи для вчинення конкретного правочину.

Отже, порівняльний аналіз національного та зарубіжного підходів свідчить про необхідність переорієнтації української моделі правового регулювання електронних правочинів за участю малолітніх і неповнолітніх осіб із постфактум-схвалення волевиявлення на запровадження превентивних механізмів захисту. Досвід країн Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки демонструє ефективність поєднання обмежень цивільної дієздатності з обов'язками операторів електронних сервісів щодо перевірки віку та отримання згоди законних представників, що забезпечує вищий рівень правової визначеності й балансу інтересів усіх учасників електронного цивільного обороту.

Висновки. Аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства дає підстави стверджувати, що чинна модель цивільно-правового регулювання електронних правочинів за участю неповнолітніх осіб в Україні є фрагментарною та не враховує специфіку цифрового середовища. Відсутність чітких механізмів перевірки цивільної дієздатності, а також законодавчо закріпленого переліку допустимих електронних правочинів для малолітніх та неповнолітніх створює передумови для зловживань і порушення прав як самих дітей, так й інших учасників цивільного обороту.

У зв'язку з цим, обґрунтованою видається необхідність удосконалення цивільного законодавства України шляхом запровадження спеціальних правових механізмів захисту малолітніх та неповнолітніх осіб у сфері електронної комерції. Зокрема, доцільним є нормативне визначення способів перевірки обсягу цивільної дієздатності особи при вчиненні електронних правочинів, а також встановлення обмежень щодо предмета таких правочинів залежно від віку особи. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню рівня правової визначеності, забезпеченню балансу інтересів учасників електронних правовідносин та належному захисту прав малолітніх, неповнолітніх осіб у цифровому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Єрмак О.О., Скрильник О.О., Свириденко А.В. Розвиток електронної комерції в Україні та її вплив на цивільно-правові відносини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 165–168. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/39>.
2. Тишук Н.О. Вчинення правочинів неповнолітніми особами в умовах розвитку інформаційних технологій. *Часопис цивілістики*. 2020. Вип. 37. С. 98–102. DOI <https://doi.org/10.32837/chc.v0i37.357>.

3. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення: 05.02.2026).
4. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.02.2026).
5. Давидова І.В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві : дис. д-ра юрид. наук: 12.00.03. / Націон. Ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2018. 486 с.
6. Катинська Л.Р. Електронна форма правочину (порівняльний аналіз правового регулювання в Україні та Польщі): дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Тернопіл. нац. екон. ун-т. Львів, Тернопіль, 2017. 193 с.
7. Мелікова В.І. Актуальні проблеми укладання електронних договорів між суб'єктами підприємництва. *Економіка та право*. 2022. № 2. С. 31–38. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.02.031>.
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 05.02.2026).
9. Тищук Н.О. «Дрібні побутові правочини» як основний вид правочинів, які вчиняють малолітні особи. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 1 (30). С. 59–62. DOI [https://doi.org/10.32837/ruuv.v0i1\(30\).516](https://doi.org/10.32837/ruuv.v0i1(30).516).
10. Що таке COPPA? URL: <https://www.solix.com/uk/kb/coppa/> (дата звернення: 05.02.2026).

Дата першого надходження рукопису до видання: 08.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 05.03.2026

© Мирза С.С., Пальшков К.Є., Шевчук В.В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії СС ВУ 4.0